приватному та діловому листуванні українських письменників і науковців 20–40-х рр. XX століття стане об'єктом наших подальших студій.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Епістолярна спадщина Агатангела Кримського (1890–1941) у 2 т. /[ред. Матвєєва Л. В. та ін.]. – К. , 2005. – Т. 2: 1918 – 1941. – 2005. – 359 с.

2. Найголовніші правила українського правопису (1921) // Історія українського правопису XVI–XX століть: хрестоматія / [упоряд. В. В. Німчук , Н. В. Пуряєва]. – К. : Наукова думка, 2004. – С. 306–314.

3. Німчук В. В. Проблеми українського правопису у XX столітті [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pravopys.vlada.kiev.ua/pravopys/1.html .

4. Український правопис (1928) // Історія українського правопису XVI–XX століть: хрестоматія / [упоряд. В. В. Німчук , Н. В. Пуряєва]. – К. : Наукова думка, 2004. – С. 453–486.

5. Український правопис (1933) // Історія українського правопису XVI–XX століть: хрестоматія / [упоряд. В. В. Німчук , Н. В. Пуряєва]. – К. : Наукова думка, 2004. – С. 487–514.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Дмитро Шульга – аспірант кафедри української мови Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: лінгвостилістичне дослідження епістолярію.

ОСОБЛИВОСТІ ДІЄСЛІВ ІЗ КОНТЕПОРАЛЬНОЮ СЕМОЮ ТА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У МОВЛЕННЄВИХ АКТАХ ХРИСТИЯНСЬКОГО ПРОРОЦТВА

Олеся ЧЕРХАВА (Львів, Україна)

Стаття продовжує дослідження англомовного біблійного пророцтва як мовленнєвого жанру профетичного дискурсу (на основі Книги Великих Пророків, версії перекладу Короля Якова). Розглянуто дієслова до семантичної структури котрих входить контемпоральна сема, виявлено особливості синтаксичних конструкцій з цими дієсловами та їх функцонування у мовленнєвих актах християнського пророцтва.

The paper is the sequential of the investigation of English Bible Prophecy as a speech genre of prophetic discourse (based on King James Bible, the Book of the Prophet Jeremiah, Isaiah, Ezekiel). Verbs the semantic structure of which includes contemporal seme are analysed, their supplementary semes and functions in speech acts are investigated.

Кожна одиниця мови при використанні у мовленні набуває властивостей, які визначаються її відношенням до елементів тексту, місцем у мовленнєвому ланцюгу, поєднуваністю з іншими елементами цього ланцюга. Розглядаючи функціонування як поведінку мовної одиниці в усному чи писемному мовленні, сукупність усіх характеристик, яких вона набуває в мовленні: ступінь уживаності (частота), поєднуваність з іншими одиницями (сполучуваність), позиція в мовленнєвому ланцюгу, ступінь реалізації її системних властивостей (словозмінних форм), комунікативна призначеність, прагматичне навантаження та стилістична забарвленість [1: 138], – спробуємо дослідити особливості дієслів із контемпоральною семою та їх функціонування у мовленнєвих актах християнського пророцтва.

Семантика слова представляє собою сукупність смислів, кожен з яких формується шляхом абстрагування від певного класу фрагментів ситуації та виділенням тих семантичних признаків, які являються спільними для даного класу [2: 22]. Аналізуючи тексти пророцтв, звертаємо увагу на дієслова, семантичним признаком яких є контемпоральна сема "relevance to the present", яка суттєво впливає на значення слова.

Біблійне пророцтво є особливим мовленнєвим жанром, структура якого включає в себе чотири мовленнєві блоки: нагадування про діяння Божественної сили та людини, примноження віри в людини, скерування людини до певного вчинку та майбутні події. Кожен мовленнєвий блок пророцтва містить низку мовленнєвих актів та притаманні їм лексико-семантичні групи дієслів [9: 144].

Особливістю другого блоку мовленнєвого жанру християнське пророцтво, а саме *примноження віри в людини*, є те, що перформативні предикати мовленнєвих актів цього блоку вербалізуються ЛСГ дієслів, до складу семантичної структури яких входить семантична ознака, що передає відношення дії до моменту мовлення, а саме контемпоральна

латентна (прихована) сема relevance to presence. Виражаючи віднесеність до теперішнього, дія передається як актуальна і спостерігається в хронотопі того, що відбувається.

Метою даного дослідження є визначити комунікативний смисл речень другого мовленнєвого блоку християнського пророцтва. Мета зумовлює наступні завдання:

- встановити сукупність семантичних ознак дієслів, які виражають відношення дії до моменту мовлення, одночасність, віднесеність до актуального теперішнього у мовленнєвих актах пророцтва;

- розглянути перформативні предикати, що вербалізуються цими ЛСГ дієслів, як складові комунікативної структури речення християнського пророцтва та встановити комунікативний смисл речень у кожному мовленнєвому акті.

Предикати, які вербалізуються ЛСГ дієслів буття, є основою лексики мовленнєвого блоку примноження віри в людини. Зважаючи на їхню приналежність до мовленнєвого акту, значення цих дієслів включає широкий спектр ознак від існування "тут" і "зараз" до вічного буття. У мовленнєвому акті представлення дієслова буття набувають таких значень:

1 "to introduce oneself ", "to be someone or something to smb."

(*я є*) – *представлення*

1 "to be here" (*я поруч*)- *локація*

Відповідно, розглянемо наступні речення :

1. *I am the Lord, and there is none else, there is no God beside me: I girded thee, though thou hast not known me: That they may know from the rising of the sun, and from the west, that there is none beside me. I am the Lord, and there is none else [Isaiah 45:5-7].*

2. *And all flesh shall know that I the Lord am thy Saviour and thy Redeemer, the mighty One of Jacob [Jeremiah 49: 26].*

3. *I, even I, am he that comforteth you: who art thou, that thou shouldest be afraid of a man that shall die, and of the son of man which shall be made as grass [Isaiah 51: 12].*

4. *Woe is me, my mother, that thou hast borne me a man of strife and a man of contention to the whole earth! [Jeremiah 15:10].*

5. *Then shalt thou call, and the Lord shall answer; thou shalt cry, and he shall say, Here I am. [Isaiah 58: 9].*

6. *Be not afraid of the king of Babylon, of whom ye are afraid; be not afraid of him, saith the Lord: for I am with you to save you, and to deliver you from his hand [Jeremiah 42: 11].*

За допомогою синтаксичної конструкції I am ….and I do …..and I….and you will…. предикати прочитуються динамічно – як однократні результативні події теперішнього. Особливими для позиції спостерігання будуть також елементи повтору (*I am the Lord*- речення №1), емфатичні конструкції (*I, even I, am he that comforteth you*- речення №3), інверсія (*Woe is me; Here I am* – речення №4,5). Дієслова буття у вищезазначених прикладах супроводжуються іменником з присвійним займенником, субстантивованим прикметником або особовим займенником.

Семантика дієслів буття у мовленнєвому акті представлення не виражає направленості процесу на об'єкт, а лише називає, констатує ситуацію.

Мовленнєвий акт запевнення представлений ЛСГ дієслів розумової діяльності (to know, to understand, to perceive), сприйняття (to see, to hear) та дієслів, до складу семантичної структури яких входить ознака "to believe":

Believe me, and understand that I am he: before me there was no God formed, neither shall there be after me [Isaiah 43:10].

Синтаксична конструкція Believe me and understand…..I… вказує на присутність адресанта і тим самим привертає адресата до позиції спостерігання, передає посилення категоричності ствердження, запевняння, переконання відносно істинності пропозиційного змісту у реченні.

У наступних мовленнєвих актах пророцтва, а саме благословення, визнання любові, утішання, Божої волі (обдаровування, зцілення) конструкція I do (commit) an act of…. також вказує на безпосередню присутність адресанта в момент виконання конкретної дії. Відповідно, розгортання ситуації можемо схематично зобразити як Я Є (ТУТ) ПОРУЧ – Я БЛАГОСЛОВЛЯЮ (ЛЮБЛЮ, УТІШАЮ, ОБДАРОВУЮ, ЗЦІЛЮЮ).

Отже, мовленнєвий акт благословення представлений у пророцтвах ЛСГ дієслів to bless (to make blessing), to hallow, to praise, які виражають схвалення, одобрення , визнання когось/чогось добрим:

And I make them and the places round about my hill a blessing; and I will cause the shower to come down in his season; there shall be showers of blessing [Ezekiel 34: 26]. Yet again shall they use this speech in the land of Judah and in the cities thereof, when I shall bring again their captivity: God bless thee, O habitation of righteousness, O mountain of holiness [Jeremiah 31:23].

Мовленнєвий акт визнання (любові, захоплення) представлений у християнських пророцтвах ЛСГ дієслів to love, to admire, що позначають внутрішнє відношення із значенням "to like very much":

Yea, I have loved thee with an everlasting love: therefore with lovingkindness have I drawn thee. Again I will build thee, and thou shalt be built, O virgin of Israel [Jeremiah 31:3-4].

Мовленнєвий акт утішання у пророцтвах включає заперечну форму на ЛСГ дієслів страху to fear та to worry у значенні "don't be afraid or frightened of smth.":

Fear not; for thou shalt not be ashamed: neither be thou confounded; for thou shalt not be put to shame: for thou shalt forget the shame of thy youth, and shalt not remember the reproach of thy widowhood any more (Isaiah 54:4).

Мовленнєвий акт Божої волі містить дієслова, до складу семантичної структури яких входить семантична ознака "to make a gift to smb."(обдаровувати), а саме to sacrifice, to bring smth. on smb., to offer smth. to smb., to pour in / smth.to smb. (метаф.знач.), to flow in(метаф.знач.) та дієслова з семантичною ознакою "to bring about recovery from" (зцілення)- to purge, to clean, to heal, to cure, to restore, to reveal.

Gather yourselves on every side to my sacrifice that I do sacrifice for you, even a great sacrifice upon the mountains of Israel, that ye may eat flesh, and drink blood [Ezekiel 39-17].

I bring near my righteousness; it shall not be far off, and my salvation shall not tarry: and I will place salvation in Zion for Israel my glory [Isaiah 46:13].

They, they are my lot: even to them I pour a drink offering, offer a meat offering[Isaiah 57:6].

Behold, I bring it health and cure, and I cure them; and I reveal unto them abundance of peace and truth[Jeremiah 33:6].

And I turn my hand upon thee, and purely purge away thy dross, and take away all thy tin [Isaiah 1:25].

I sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean: from all your filthiness, and from all your idols, will I cleanse you [Ezekiel 36: 25].
I restore health unto thee, and I will heal thee of thy wounds, saith God[Jeremiah 30: 17].

Детальний аналіз мовленнєвих актів цього блоку показав, що перформативні предикати супроводжуються у 80 % займенником в об'єктному відмінку (*you, me, thee*) та у 20% іменником з присвійним займенником (*my righteousness, thy dross*).

Зважаючи на те, що перформативні предикати мовленнєвих актів другого блоку вербалізуються ЛСГ дієслів, до складу семантичної структури яких входить семантична ознака, що передає відношення дії до моменту мовлення, а саме контемпоральна латентна (прихована) сема relevance to presence, події постерігаються в хронотопі того, що відбувається. Комунікативним смислом речень цього блоку буде представлення адресанта, запевнення у його присутності та посиланні благ (благословенні, визнання любові до адресата, утішанні, обдаровуванні та зціленні). Вказуючи на свою присутність та ласку, яку Він посилає, адресант викликає примноження віри у адресата. Систематизувати функції дієслів, до семантичної структури котрих входить контемпоральна сема, у мовленнєвих актах християнського пророцтва можемо у вигляді таблички.

Синтаксичні конструкції	ЛСГ дієслів	Латентна сема	Комунікативний смисл
1	2	3	
I am ....and I do .....and I....and you	ЛСГ дієслів буття: - to introduce oneself ", "to be	relevance	1. Представлення та локація

will…. предикати прочитуються динамічно – як однократні результативні події теперішнього	someone or something to smb.” - “to be here”	to presence	
Believe me and understand…..I… вказує на присутність адресанта і тим самим привертає адресата до позиції спостерігання, передає посилення категоричності ствердження, запевняння, переконання відносно істинності пропозиційного змісту у реченні.	ЛСГ дієслів -- розумової діяльності: (to know, to understand, to perceive), - сприйняття (to see, to hear) та – дієслів, до складу семантичної структури яких входить сема “to believe”	relevane to presence	2. Запевнення
I do (commit) an act of…. вказує на безпосередню присутність адресанта в момент виконання конкретної дії. Розгортання ситуації можемо схематично зобразити як Я Є (ТУТ) ПОРУЧ – Я БЛАГОСЛОВЛЯЮ (ЛЮБЛЮ, УТІШАЮ, ОБДАРОВУЮ, ЗЦІЛЮЮ).	- ЛСГ дієслів to bless (to make blessing), to hallow, to praise, - ЛСГ дієслів to love, to admire,із значенням “to likevery much”: - ЛСГ дієслів страху to fear та to worry у значенні “don’t be afraid or frightened of smth.” -дієслова, до складу семантичної структури яких входить семантична ознака *“*to make a gift to smb.”(обдаровувати), а саме to sacrifice, to bring smth. on smb., to offer smth. to smb., to *pour in / smth.to smb. (метаф.знач.), to flow in(метаф.знач)*. та дієслова з семантичною ознакою “to bring about recovery from” (зцілення)- to purge, to clean, to heal, to cure, to restore, to reveal.	relevance to presence	1. Благословення 2. Визнання (любові, захоплення) 3. Утішання 4. Акт Божої волі: a) Обдаровування b) Зцілення

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Перебийніс В.І. Системні та функціональні характеристики мовних одиниць.- Харків: Вісник ХНУ № 635. – 2004. – С. 138–141
2. Андрейчук Н.І. Соотношение семантики фразеологических единиц свободных словосочетаний в современном англ.языке/на материале соматических фразеологических единиц/: Дис.на соискание ученой степени кандидата филол.наук: 10.02.04. – Одесса, 1986. – 211 с.
3. Черхава О.О. Структурно-композиційні аспекти християнських пророцтв// Науковий вісник Волинськ.нац.ун-ту імені Лесі Українки, 2008, № 5. – С. 140–146.
4. Сусов І.П. Коммуникативно-прагматическая лингвистика и ее единицы // Прагматические и семантические аспекты синтаксиса. Калинин: КГУ, 1985. – С. 3–12.
5. Merriam-Webster's Collegiate Dictionary.Tenth edition principal copyright. 1993.
6. Electronic Text Center: The Bible, King James Version.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Олеся Черхава – аспірант кафедри прикладної лінгвістики національного університету "Львівська політехніка".
Наукові інтереси: комунікативна лінгвістика, лексична семантика.

ЛІНГВІСТИЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ СЛІВ-СИМВОЛІВ З ІСТОРИЧНОЮ СЕМАНТИКОЮ

Наталія ЯЩИК (Київ, Україна)

У статті проаналізовано асоціативні ряди німецьких слів-символів з історичною семантикою, отриманих в результаті вільного асоціативного експерименту серед німецьких респондентів. У результаті дослідження виявлено національно-специфічні риси корпусу німецьких слів-символів.

The paper is devoted to the analyses of the associative lines of German symbol words with the historical semantics that were defined as a result of the free associative experiment among German respondents. The national specific features of the corps of German symbol words were defined.

Історія Німеччини, як і історія будь-якої іншої країни, включає в себе різні історичні періоди. Кожний з цих періодів є визначним і несе в собі певне значення для подальшого розвитку країни. Важливі історичні події закарбовуються в пам'яті людей і передаються з покоління в покоління. Постає питання як це відбувається? Таким механізм існує, це і є власне слова-символи. Людина народжується в світі, в якому вже існує різноманітна система символів, які власне репрезентують структуру і правила поведінки індивіда, який хоче бути зрозумілим членами кожної мовної спільноти та досягти мети своєї комунікації.

Кожне слово-символ може накопичувати в своїй семантиці надзвичайно велику кількість інформації, яка відтворюється в свідомості носія мови при називанні чи сприйманні необхідного слова-символу, тому ці слова є накопичувачами та трансляторами народної пам'яті.

Основною особливістю символів в мові є те, що вони відображають реальність в притаманний тільки їм спосіб, створюючи своєрідні значення слова і таким чином можна говорити про особливу мову-символів. Цю мову ми можемо назвати мовою невипадкової багатозначності слів. Спілкування цією мовою здійснюється не на основі мовних знаків, а за допомогою використання специфічних кодів, які є зрозумілими тільки для носіїв мови.

Актуальність теми статті зумовлена недостатнім вивченням в сучасних лінгвістичних студіях німецьких слів-символів з історичною семантикою, які відображають національно-культурну специфіку мовної картини світу німецького народу. Дослідження цих слів-символів дасть нам можливість встановити, які історичні події є важливими для Німеччини, чому вони є настільки вагомими, як німці оцінюють, позитивно чи негативно, свою історію.

Мета та завдання статті – визначення внаслідок вільного асоціативного експерименту корпусу німецьких слів-символів з історичною семантикою, класифікація цих символів відповідно до репрезентованого ними історичного періоду та проведення комплексного аналізу їх асоціативних рядів. Отже, **об'єктом** дослідження є корпус німецьких слів-символів з історичною семантикою, **предметом** – вивчення асоціативних рядів цих слів-символів. **Наукова новизна** полягає в застосуванні методу вільного асоціативного експерименту для отримання німецьких слів-символів та аналізу їх асоціативних рядів.

Аналіз останніх досліджень, присвячених словам-символам, свідчить про те, що у лінгвістиці відомі різні підходи щодо вивчення символів: лінгвокультурологійчний, яким займались Ю.М. Лотман [4]; лінгвопсихологічний – О.О. Потебня [6]; семантичний – М.П. Кочерган, О.І. Сімович [3].